

B3 - Kort redegørelse for baggrund for og indhold i udkastet til bekendtgørelse

Baggrunden for den nye bekendtgørelse om arkiveringsversioner er, at der i forbindelse med den påtænkte udstedelse af ny bekendtgørelse om anmeldelse af digitale forskningsdata, som ligeledes sendes i offentlig høring nu, er behov for at få præciseret reglerne for aflevering af digitale forskningsdata til offentligt arkiv. Rigsarkivet vil med disse to bekendtgørelser styrke sin indsats for bevaring af forskningsdata og herunder sikre, at de bevaringsværdige forskningsdata afleveres til arkiv således, at der i forhold til format, struktur og dokumentation sker en sikker bevaring, samtidig med, at mulighederne for genanvendelse understøttes.

Derudover har erfaringerne med anvendelsen af bekendtgørelse 1007 i praksis resulteret i et ønske om en række mindre justeringer, som nu implementeres i bekendtgørelsen. Den væsentligste ændring er, at den nye bekendtgørelse implementerer den anvisning i aflevering af geodata, som blev udgivet 1. juni 2016, og som siden da har erstattet bestemmelserne i bekendtgørelse 1007 for så vidt angår aflevering af geodata.

Særligt om forskningsdata

Mange forskningsdata vil uden videre kunne afleveres til offentligt arkiv i de formater og strukturer og med den dokumentation, som fremgår af den eksisterende bekendtgørelse 1007. For en række data, som er skabt eller behandlet i statistikprogrammer er der imidlertid behov for en sikring af, at alle de metadata, som er nødvendige for at kunne genanvende data i statistikprogrammer, bliver dokumenteret specielt.

Rigsarkivet ønsker at tilgodese bevaring og genanvendelse af sådanne data ved at implementere et særligt tekstbaseret, systemuafhængigt afleveringsformat, som sikrer, at de nødvendige metadata m.v. fra statistikprogrammer bevares. Dette særlige afleveringsformat, som kun gælder for data, som er skabt i forbindelse med forskning med anvendelse af videnskabelig metode, og som er skabt eller bearbejdet i statistikprogrammer m.v. afleveres efter reglerne er specificeret i bilag 9 til bekendtgørelsesudkastet. Rigsarkivet vil efter modtagelsen af data selv konvertere dem til et bevaringsformat i relationel struktur. Bekendtgørelsen introducerer på denne baggrund en særlig ”afleveringspakke”, som i modsætning til en arkiveringsversion, udarbejdet efter reglerne i bilag 2-8, ikke umiddelbart er klar til bevaring. På længere sigt er det Rigsarkivets forventning, at hele opgaven med at producere arkiveringsversioner i bevaringsformat, også af data fra statistikprogrammer, skal overgå til arkivskaberen. Inden da er der imidlertid behov for en periode med erfaringsopsamling for såvel arkivskaberne som Rigsarkivet.

Rigsarkivet agter at stille et program til rådighed, som kan understøtte eksport af data fra de mest almindelige statistikprogrammer (SAS, SPSS og Stata) til afleveringsformatet. Rigsarkivet vil endvidere sikre, at data fra statistikprogrammer kan udleveres til brugerne i statistikformat.

Som en del af høringsmaterialet findes et eksempel på en afleveringspakke med forskningsdata, udarbejdet efter reglerne i bekendtgørelsesudkastets bilag 9, samt prototype på et udtræksprogram,

der kan eksportere data fra de mest gængse statistikprogrammer til bekendtgørelsesudkastets afleveringsformat, jf. bilag 9.

Konsekvenser

For de myndigheder, som er vant til at aflevere arkiveringsversioner efter den eksisterende bekendtgørelse 1007 repræsenterer den nye bekendtgørelse ingen substantielle ændringer, idet der primært indføres mindre præciseringer af de allerede gældende regler. Se bilag 2 for fuldstændig oversigt over ændringer i bekendtgørelsesudkastet i forhold til bekendtgørelse nr. 1007

For forskningsinstitutioner, hvor forskerne har været vant til at aflevere data til Dansk Data Arkiv, vil bekendtgørelsen betyde en højere grad af formalisering mht. formen for aflevering, både hvad angår formater, struktur og dokumentation. Forskningsinstitutioner vil ligeledes kunne opleve, at der i højere grad skal ske kvalitetssikring- og dokumentation i forbindelse med aflevering efter den nye bekendtgørelse. Omvendt vil det stigende fokus på god data management og dokumentation betyde, at dokumentation i forbindelse med aflevering til Rigsarkivet i høj grad bliver en naturlig del af den samlede dokumentationsopgave.

For de institutioner, der ikke tidligere har været vant til at aflevere til Rigsarkivet, vil afleveringsopgaven indebære en række omkostninger, herunder initialomkostninger til etablering af understøttelse af afleveringsopgaven. Udgifterne vil under alle omstændigheder bl.a. afhænge af, hvor veldokumenterede data er.